



## نگاهی به دانشگاه بیرجند

اولین و بزرگترین مجموعه آموزش عالی خراسان جنوبی

### تاریخچه

آغاز تأسیس دانشگاه بیرجند به سال ۱۳۵۴ بر می گردد. در سیزدهم خرداد ماه این سال شورای گسترش آموزش عالی در یکصد و دومین نشست خود با تأسیس مؤسسه آموزش عالی در بیرجند موافقت نمود. در مهرماه همان سال دکتر محمدحسن گنجی به عنوان اولین رئیس این مؤسسه مأمور فراهم ساختن مقدمات تأسیس دانشگاه شد. فعالیت آموزشی و علمی دانشگاه بیرجند از سال ۱۳۵۶ با پذیرش ۱۲۰ دانشجو در سه رشته شیمی، ریاضی و فیزیک در مقطع کارشناسی آغاز شد. پس از پیروزی انقلاب اسلامی به مجتمع آموزش عالی تغییر نام یافت و به تدریج مراحل رشد و شکوفایی خود را با سرعت بیشتری ادامه داد. در سال ۱۳۶۸ به مجتمع دانشگاهی تبدیل شد تا اینکه به لحاظ موقعیت شایسته علمی در اسفند ماه سال ۱۳۷۱ به دانشگاه بیرجند ارتقاء یافت.



مدرسه شوکتیه بیرجند اولین ساختمان دانشگاه بیرجند پس از تأسیس

### وضعیت کنونی

دانشگاه بیرجند در حال حاضر با ۱۰ دانشکده به عنوان قطب علمی آموزشی شرق کشور و بزرگترین و قدیمی ترین مؤسسه آموزش عالی استان خراسان جنوبی دارای بیش از ۱۱۰۰۰ دانشجو در ۲۲۷ کد رشته در مقاطع کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری و بالغ بر ۲۴۵ نفر عضو هیأت علمی ثابت می باشد. حضور این تعداد عضو هیأت علمی در دانشگاه بیرجند علاوه بر این که باعث شده نسبت عضو هیأت علمی به دانشجوی این دانشگاه از متوسط کشوری بالاتر باشد که خود در ارتقاء کیفیت آموزشی مؤثر است، موجب بهره مندی سایر مؤسسات آموزش عالی و دستگاه های اجرایی استان از خدمات آموزشی تحقیقاتی آنان شده است. دانشگاه بیرجند در راستای انجام رسالت آموزشی و علمی خود دارای بیش از ۱۵۰ هزار متر مربع فضای آموزشی شامل کلاس های درس، آزمایشگاه ها و کارگاه های آموزشی، مجموعه های تحقیقاتی، کتابخانه ها، خوابگاه های دانشجویی، فضاهای مذهبی، فرهنگی و ورزشی، بخش های ستادی و اداری و رفاهی می باشد.

این دانشگاه برخوردار از ۱۸۰ آزمایشگاه و کارگاه آموزشی و پژوهشی است که برخی از آزمایشگاه های پژوهشی آن دارای امکانات و تجهیزات منحصر به فردی در سطح کشور می باشد.

### برخی از فضاهای کمک آموزشی دانشگاه عبارتند از :

- فضاهای فرهنگی : خانه فرهنگ، سالن اجتماعات، اتاق های فرهنگی، خوابگاه ها، کتابخانه های فرهنگی.
- فضاهای مذهبی : مسجد امام جعفر صادق (ع) و مسجد حضرت صاحب الزمان (عج)
- فضاهای ورزشی : سه باب سالن ورزشی (فجر، کوثر، امیرآباد)، مجموعه آبی میلاد، زمین چمن و زمین های ورزشی روباز، جاده تندرستی و ایستگاه های تندرستی و اتاق های ورزشی خوابگاه ها.
- دانشگاه بیرجند برای ایجاد محیطی مناسب و آرام برای تحصیل دانشجویان و نیز پرورش استعدادها و علایق آنان دارای امکانات، فعالیت ها و خدمات مختلفی است که می توان به :
- احداث و واگذاری خوابگاه های دانشجویی
- ارائه سرویس های ایاب وذهاب
- ارائه وعده های غذایی
- برگزاری اردوهای آموزشی، فرهنگی و سیاحتی.
- خدمات ورزشی
- خدمات مشاوره و درمان
- فعالیت های فرهنگی و هنری
- انجمن های علمی، شورای صنفی، نشریات دانشجویی، بانک، مخبرات، مسجد، استخر شنا و ... اشاره کرد.



### دانشکده های دانشگاه بیرجند

#### دانشکده علوم پایه

این دانشکده اولین دانشکده دانشگاه بیرجند است که در سال ۱۳۵۶ با ۱۲۰ نفر دانشجو تأسیس شد و هم اکنون تعداد ۲۴۰۰ نفر دانشجو در مقاطع کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری و در گروه های آموزشی شیمی، ریاضی، فیزیک، زمین شناسی و آمار تحصیل می کنند. این دانشکده دارای ۵۲ آزمایشگاه و کارگاه می باشد.

#### دانشکده کشاورزی

دانشکده کشاورزی با تعداد ۳۵ نفر دانشجو در سال ۱۳۵۸ تأسیس شد. هم اکنون بیش از ۱۶۵۰ نفر دانشجو در گروه های آموزشی علوم دامی، زراعت، آبیاری، محیط زیست و مرتع و آبخیزداری مشغول تحصیل هستند. این دانشکده دارای ۴۰ آزمایشگاه و کارگاه می باشد. واحد مزرعه آموزشی دانشکده دارای ۱۰۰ هکتار زمین زراعی به علاوه ۳۰ هکتار باغات و واحد دامپروری آن دارای ۲۵۰ هکتار شامل : گاوداری، گوسفند داری، مرغداری و زنبورداری می باشد.

#### دانشکده مهندسی

دانشکده مهندسی در سال ۱۳۶۷ با ۴۰ نفر دانشجو تأسیس شد و هم اکنون بیش از ۲۴۰۰ دانشجو در مقاطع کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری در گروه های آموزشی معدن، مکانیک، کامپیوتر، عمران، برق - قدرت، الکترونیک - مخبرات تحصیل می نمایند. این دانشکده دارای ۶۹ آزمایشگاه و کارگاه می باشد.

#### دانشکده ادبیات و علوم انسانی

این دانشکده در سال ۱۳۶۹ با تعداد ۷۵ دانشجو تأسیس شد. هم اکنون بالغ بر ۱۷۵۰ دانشجو در مقاطع کارشناسی، کارشناسی ارشد در گروه های آموزشی زبان و ادبیات فارسی، کتابداری و اطلاع رسانی، تاریخ، زبان انگلیسی، جغرافیا، معارف اسلامی، حقوق و علوم سیاسی تحصیل می نمایند. این دانشکده دارای ۱۰ آزمایشگاه و کارگاه است.



## دانشکده هنر

دانشکده هنر در سال ۱۳۸۱ با ۳۵ دانشجو تأسیس شد. هم اکنون ۵۵۰ نفر دانشجو در گروه آموزشی باستان‌شناسی در مقطع تحصیلی کاردانی و کارشناسی باستان‌شناسی، فرش و صنایع دستی تحصیل می‌نمایند. این دانشکده دارای ۱۶ آزمایشگاه و کارگاه می‌باشد.

## دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی

این دانشکده در سال ۱۳۸۸ تأسیس گردید و هم اکنون حدود ۴۰۰ نفر دانشجو در ۴ رشته تحصیلی در مقاطع کارشناسی و کارشناسی ارشد مشغول تحصیل هستند.

## دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی

این دانشکده در سال ۱۳۸۸ تأسیس شد و هم اکنون بالغ بر ۸۵۰ نفر دانشجو در ۱۶ کد رشته تحصیلی در مقاطع کارشناسی، کارشناسی ارشد مشغول تحصیل می‌باشد.

## دانشکده فنی قاین

این آموزشکده در سال ۱۳۸۴ با پذیرش ۶۰ نفر دانشجو تأسیس شد و هم اکنون با ۴۳۰ دانشجو در سه رشته تحصیلی کاردانی فنی مکانیک، نرم افزار کامپیوتر و مهندسی مکانیک به فعالیت خود ادامه می‌دهد.

دانشکده علوم ریاضی و آمار، دانشکده مهندسی برق و کامپیوتر و دانشکده منابع طبیعی و محیط زیست دانشکده‌های در شرف تأسیس دانشگاه بیرجند می‌باشند که به زودی فعالیت آموزشی و علمی این دانشکده‌ها آغاز می‌گردد.

## آموزشکده‌های اقماری

### آموزشکده کشاورزی سرایان

این آموزشکده از مصوبات سفر ریاست جمهوری و هیأت دولت به استان می‌باشد که در سال ۱۳۸۸ در شهرستان سرایان با پذیرش دانشجو راه اندازی شد و در حال حاضر در دو رشته کارشناسی زراعت اصلاح نباتات و محیط زیست ۳۰۰ دانشجو دارد.

### آموزشکده فنی فردوس

این آموزشکده از مصوبات سفر ریاست جمهوری و هیأت دولت به استان است که در سال ۱۳۸۹ در شهرستان فردوس با دو رشته کاردانی برق و کامپیوتر راه اندازی شد و در حال حاضر با ۱۶۰ دانشجو به فعالیت خود ادامه می‌دهد.

آموزشکده کشاورزی سریشه در سال تحصیلی ۹۱-۹۰ با پذیرش ۱۲۰ دانشجو در دو رشته کاردانی علوم دامی و تکنولوژی آبیاری فعالیت آموزشی خود را آغاز کرده است.

آموزشکده معدن نهبندان به زودی به عنوان پنجمین آموزشکده اقماری دانشگاه بیرجند به بهره برداری می‌رسد.

### گروه‌ها و مراکز پژوهشی

با توجه به پتانسیل‌های موجود و نیازهای منطقه، ۳ گروه و مرکز پژوهشی در دانشگاه فعالیت می‌کنند که عبارتند از:

۱. مرکز مطالعات افغانستان‌شناسی
  ۲. گروه پژوهشی علوم زمین
  ۳. گروه پژوهشی زعفران
- کتابخانه مرکزی و مرکز اسناد و کتابخانه‌های اختصاصی دانشکده‌های مهندسی، کشاورزی، ادبیات و علوم انسانی و هنر و دیگر مراکز آموزشی و فرهنگی با بیش از ۱۲۰ هزار جلد کتاب فارسی و غیر فارسی، دفتر ارتباط با صنعت، مدیریت فناوری اطلاعات و ارتباطات و همچنین دفتر همکاری‌های بین‌المللی در دانشگاه بیرجند فعال است.

## تحصیلات تکمیلی

تعداد دانشجویان این بخش بالغ بر ۱۵۰۰ نفر است که در مقاطع کارشناسی ارشد و دکتری در ۱۱۶ کد رشته مشغول تحصیل می‌باشند.

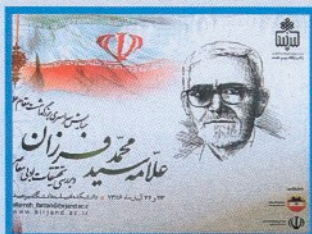
## مروری بر برخی افتخارات دانشگاه

دانشگاه بیرجند مفتخر است که در طی بیش از ۳۳ سال حضور خود در عرصه علم و آموزش کشور بیش از ۱۸ هزار نیروی متخصص به میهن اسلامی تقدیم نموده و در سال‌های دفاع مقدس نیز حضوری شورآفرین داشته است که نام چهار شهید دانشجوی این دانشگاه در صدر افتخارات دانشگاه بیرجند همواره می‌درخشد. در زمینه‌های علمی و پژوهشی کسب رتبه‌های مختلف جشنواره‌های ملی و منطقه‌ای، از جمله جشنواره فردوسی، فارابی و... حضور در عرصه‌های فرهنگی، ورزشی، دانشجویی و کسب عناوین متعدد در سطح کشور، داشتن رتبه هشت کشور در قبولی کارشناسی ارشد، کسب رتبه ۱۱ فرهنگی در بین دانشگاه‌های کشور، حضور در مجامع مختلف علمی در سطح ملی و بین‌المللی، برگزاری بیش از ۳۰ همایش، کنفرانس و کنگره علمی ملی و بین‌المللی، انجام طرح‌های پژوهشی متعدد، تألیف و ترجمه کتب، ثبت اختراعات و... از افتخارات دانشگاه می‌باشند. از دیگر افتخارات این دانشگاه پروفیسور محمدحسن گنجی پدر جغرافیای نوین ایران و مرد سال هواشناسی جهان (سال ۲۰۰۱) به عنوان اولین رئیس این مجموعه و نیز دکتر غلامحسین شکوهی از استادان برجسته تعلیم و تربیت ایران به عنوان استاد پیشکسوت این دانشگاه می‌باشد.

## گذری بر دستاوردهای پژوهشی و تحقیقاتی

دانشگاه بیرجند تاکنون ده ها طرح پژوهشی، مقاله، ثبت اختراع، ترجمه و تألیف کتاب توسط اساتید مجرب و دانشجویان خلاق داشته است که به برخی از آنها اشاره می شود.

- انجام ۱۵۲ طرح پژوهشی درون دانشگاهی و ۹۲ طرح پژوهشی برون دانشگاهی از سال ۱۳۸۵ تا ۱۳۹۰
- ۶۱۸ مورد تعداد پایان نامه های تحصیلات تکمیلی از سال ۱۳۸۵ تا ۱۳۹۰
- ۳۶۳ مورد مقاله نمایه شده ISI از سال ۱۳۸۵ تا ۱۳۹۰
- ۱۲۱ مورد و مقاله علمی - پژوهشی و ۳۰۰ مورد مقالات علمی - ترویجی از سال ۱۳۸۵ تا ۱۳۹۰ می باشد.
- ۳۰۰ مورد مقالات ارائه شده در کنفرانس های بین المللی
- ۲۳ عنوان تألیف کتاب



### از جمله مهمترین اختراعات دانشگاه بیرجند عبارتند از:

۱. ساخت فیوز الکترونیکی تفاضلی توسط مهندس حسین زارعی
۲. ساخت دستگاه اندازه گیری فیبر خام و الیاف نامحلول در شوینده های خنثی و اسیدی توسط دکتر احمد ریاسی
۳. نمونه آزمایشگاهی دستگاه بهینه برای تست زاویه گشودگی نوک توسط دکتر سید حجت هاشمی
۴. فرآیند معرفی سوم (توکسین) Bipolarixin از قارچ Sorokiniana Bipo-laris توسط دکتر مهدی جهانی
۵. دستگاه غبار سنج و نمونه برداری از ذرات هوا توسط دکتر علیرضا پور خباز
۶. طراحی و ساخت سیستم سیار ثبت PH شکمبه گاو توسط دکتر محمد حسن فتاحی

### از جمله همایش ها و کنفرانس هایی که در دانشگاه

#### بیرجند برگزار شده می توان به موارد ذیل اشاره کرد:

- پنجمین کنفرانس دانشجویی مهندسی مکانیک ایران در سال ۱۳۸۶
- همایش بزرگداشت علامه فرزاد در سال ۱۳۸۶
- نهمین کنفرانس مهندسی ساخت و تولید در سال ۱۳۸۷
- کنفرانس بین المللی امنیت انسانی در غرب آسیا در سال ۱۳۸۷
- همایش سراسری تغذیه و بیماری های متابولیک گاو در سال ۱۳۸۷
- اولین همایش ملی تنش های محیطی در علوم کشاورزی در سال ۱۳۸۸
- اولین کنفرانس انرژی های تجدیدپذیر و تولید پراکنده ایران در سال ۱۳۸۸
- همایش بسیج و اصلاح الگوی مصرف انرژی ۱۳۸۸
- همایش ملی مطالعات ترجمه در سال ۱۳۸۹
- همایش بررسی ساختار و دستاوردهای قوه قضائیه در سال ۱۳۸۹
- همایش ملی کویر در سال ۱۳۸۹
- همایش منطقه ای مهندسی و علوم ورزشی ایران در سال ۱۳۸۹
- همایش ملی تخصصی فیزیولوژی ورزشی اردیبهشت ۱۳۹۰
- نوزدهمین کنفرانس مهندسی مکانیک ایران اردیبهشت ۱۳۹۰
- همایش ملی هنر اسلامی (آبان ۱۳۹۰)